

WSTĘP

W czerwcu 1986 roku Senat Akademicki UMCS w Lublinie zaakceptował decyzję o utworzeniu w ramach Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska nowej sekcji periodycznej Paedagogia-Psychologia. Fakt ten napawa optymizmem przedstawicieli nauk pedagogicznych i psychologicznych pracujących na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Sądzymy, że wydanie pierwszego tomu zbiegnie się z piętnastolecie powołania wydziału. Ten pierwszy tom jest wynikiem uznania dla naszego dorobku naukowego i upoważnia do zaprezentowania i przybliżenia szanownym czytelnikom sylwetki organizacyjnej i charakteru wydziału.

Od roku akademickiego 1981/1982, po ustabilizowaniu się struktury wydziału, studiuje systemem stacjonarnym i zaocznym około 2500 studentów. W największym Instytucie Pedagogiki, młodzież kształci się na kierunkach: pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, pedagogiki specjalnej, pedagogiki kulturalno-oświatowej i nauczaniu początkowym. Instytut Psychologii kształci psychologów w zakresie specjalizacji wychowawczej i klinicznej, natomiast Instytut Wychowania Artystycznego kształci przyszłych nauczycieli muzyki i plastyki. Prócz tego w ramach Wydziału kształcimy nauczycieli techniki dla potrzeb średniego i podstawowego szkolnictwa ogólnokształcącego.

Ta mozaika specjalności stanowi o słabości integracyjnej, ale i o sile społeczności naukowo-artystycznej naszego wydziału. W składzie ponad 250 pracowników Wydział zatrudnia czterech profesorów nadzwyczajnych (nauki pedagogiczne i psychologiczne), dziewięciu doktorów habilitowanych na stanowisku docenta (nauki pedagogiczne i psychologiczne), trzynastu docentów po przewodach artystycznych w zakresie muzyki i plastyki, a także około sześćdziesięciu doktorów nauk pedagogicznych i psychologicznych, dziesięciu adiunktów po przewodach artystycznych oraz ponad setkę zdolnych i dobrze zapowiadających się adeptów nauki i sztuki (starszych asystentów i asystentów). Ta z konieczności skrótowa prezentacja, obrazuje jedynie w zarysie rozległość zainteresowań naukowych i artystycznych, odrębność metodologiczną w poznawaniu rzeczywistości społecznej, a także odmiennosc języka wypowiedzi. Jedno jest wszakże wspólne - pragnienie poznawania i kształtowania drugiego człowieka, a w szczególności dzieci i młodzieży uczestniczącej w procesie edukacji.

Kolejne tomy sekcji "Paedagogia-Psychologia" będą służyły głównie prezentacji osiągnięć naukowych pracowników wydziału, a także ukazywaniu dorobku innych środowisk akademickich w kraju i za granicą, zaprzyjaźnionych z nami i utrzymujących stałą współpracę i wymianę dorobku naukowego.

Tom pierwszy podejmuje zagadnienia z pogranicza psychologii i pedagogiki humanistycznej. Zamieszczone tu rozprawy zrodziły się z tych samych przesłanek, co kolejne tomy Raportu Klubu Rzymskiego ("Granice wzrostu", "Ludzkość w punkcie zwrotnym", "Poza epoką obfitości", "Systemowy obraz świata"). Dlatego podnoszone są tu problemy podmiotowości dzieci i młodzieży w procesie edukacji przez rozwój, zasady indywidualizacji, aktywizacji i integracji poznawania, przetwarzania i wytwarzania informacji ujmowanych jako społeczne i indywidualne doświadczenia oraz wartościowanie treści i form doświadczeń. Wartościowanie ujmujemy tu jako najwyższy poziom regulacji świadomego zachowania się człowieka.

Mamy nadzieję, że w ogólnoswiatowym kryzysie systemów oświaty i wychowania, kryzysie obserwowanym od początku lat 60-tych w różnych krajach świata, i to bez względu na poziom zasobności materialnej, nasz głos będzie przyczynkiem do ratowania godności człowieka, a także naprawy systemu oświaty w naszym kraju.

Stanisław Popek